

روش تحقیق در مدیریت

(با رویکردی به نگارش پایان نامه تحصیلی)

مؤلفان:

دکتر عادل آذر

دکتر نور محمد یعقوبی

(استاد دانشگاه تربیت مدرس)

(دانشیار دانشگاه سیستان و بلوچستان)

مهرداد همراهی

(عضو هیات علمی دانشگاه)

سرشناسه: یعقوبی، نورمحمد، ۱۳۴۶

عنوان و نام پدیدآور: روش تحقیق در مدیریت (یا رویکردی به نگارش پایان نامه تحصیلی)

/ مولفان نورمحمد یعقوبی، عادل آذر، مهرداد همراهی

مشخصات نشر: مشهد - مرنديز، ۱۳۹۰ [باهمکاری] معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان

مشخصات ظاهری ۲۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۱۲۹-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: مدیریت -- تحقیق -- روش‌شناسی

موضوع: تحقیق -- روش‌شناسی

موضوع: پایان‌نامه‌ها

شناسه افزوده: آذر، عادل، ۱۳۴۵

شناسه افزوده: همراهی، مهرداد، ۱۳۵۵

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۹ ۷۷/۴/۳ HD

رده بندی دیویی: ۶۵۸/۰۰۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۸۶۰۸۳

نشر مرندیز

روش تحقیق در مدیریت
با رویکردی به نگارش پایان نامه تحصیلی

مؤلفان:

دکتر نورمحمد یعقوبی
دکتر عادل آذر - مهرداد همراهی
ویراستار علمی: دکتر مهرداد مظاهری
ویراستار ادبی: دکتر بدرالدین اورعی یزدانی

چاپ: کامیاب

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۱۲۹-۵

دفتر مرکزی: مشهد - خیابان آبگوه ۹ - محد شمالی ۱۳ - پلاک ۹۰ - تلفن: ۷۲۷۴۷۶۵
تهران: ۶۶۹۶۴۱۶۴

نشانی سایت اینترنتی: www.marandiz.com

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۳
فصل اول: کلیات تحقیق	۱۷
مقدمه	۱۹
انتخاب موضوع پژوهش	۱۹
منابع و مراجع برای انتخاب موضوع پژوهش	۲۳
اشتباهات رایج در تنظیم موضوع پژوهش	۲۵
بیان مسأله	۲۶
مقدمات بیان مسأله	۲۸
ویژگی‌های بیان مسأله	۲۸
اهمیت موضوع پژوهش	۳۱
چارچوب نظری	۳۴
متغیر چیست؟	۳۶
انواع متغیرها	۳۶
روش‌های مهار متغیرهای مزاحم	۴۰
تعیین گزاره‌های مسأله	۴۹
الف) اهداف پژوهش	۵۰
ب) سؤال‌های پژوهش	۵۱
ج) فرضیه‌های پژوهش	۵۳
منابع منطقی زیربنایی فرضیه‌ها	۵۴
ملاک‌های تدوین فرضیه	۵۴
چارچوب‌های بیان فرضیه	۵۶

۵۷	انواع فرضیه.....
۵۸	الف) فرضیه‌ی پژوهشی تحقیق.....
۵۹	ب) فرضیه‌ی آماری.....
۶۳	فصل دوم: ادبیات تحقیق و مآخذنویسی.....
۶۵	مقدمه.....
۶۶	اهمیت پیشینه پژوهش.....
۶۷	گام‌های اجرای پیشینه کاوی.....
۶۸	مرحله‌ی اول: شناسایی کلید واژه‌ها.....
۶۸	مرحله‌ی دوم: یافتن مآخذ ادبیات پژوهش.....
۷۰	مرحله‌ی سوم: جستجوی انواع ادبیات پژوهش.....
۷۱	مرحله‌ی چهارم: ارزیابی انتقادی و انتخاب ادبیات پژوهش.....
۷۳	مرحله‌ی پنجم: سازماندهی ادبیات پژوهش.....
۷۷	مرحله‌ی ششم: تحریر بخش ادبیات پژوهش.....
۷۸	الف) استراتژی‌های تحریر بخش ادبیات پژوهش.....
۸۰	ب) دستنامه‌ی سبک نگارش و شیوه‌ی مآخذدهی.....
۸۱	چگونگی استناد و مآخذ دهی در متن.....
۸۴	چگونگی استفاده و مآخذ دهی در فهرست مآخذ.....
۸۷	معیارهایی برای قضاوت پیرامون پیشینه‌ی تحقیق.....
۸۹	فصل سوم: روش شناسی تحقیق.....
۹۱	مقدمه.....
۹۱	تحقیق یا پژوهش چیست؟.....
۹۲	روش چیست؟.....
۹۳	علم چیست؟.....
۹۴	تحقیق یا پژوهش علمی چیست؟.....
۹۵	ویژگی‌های پژوهش علمی.....
۹۷	پرده‌های سه گانه روش علمی گاستون باشلار و تناسب آن با الگوی روش علمی کیوی و کامپنهود.....
۹۸	روش تحقیق چیست؟.....

۹۹	انواع تحقیق از نظر هدف
۱۰۲	انواع تحقیق از نظر روش اجرا
۱۰۶	انواع تحقیق از نظر میزان دخالت پژوهشگر در تحقیق و دستکاری متغیرها
۱۱۲	جامعه‌ی آماری
۱۱۳	نمونه‌ی آماری
۱۱۵	انواع روش‌های نمونه‌گیری
۱۱۷	الف) نمونه‌گیری احتمالی
۱۲۲	ب) نمونه‌گیری غیر احتمالی
۱۲۴	ویژگی‌های یک روش نمونه‌گیری خوب
۱۲۵	تعیین حجم نمونه
۱۲۵	دقت و اطمینان در تعیین حجم نمونه
۱۲۷	انواع مقیاس‌های اندازه‌گیری کیفی و کمی
۱۲۷	الف) مقیاس‌های اندازه‌گیری کیفی
۱۲۸	ب) مقیاس‌های اندازه‌گیری کمی
۱۳۱	تعریف عملیاتی
۱۳۲	مفهوم، سازه و متغیر
۱۳۳	تفاوت فرآیند مفهوم‌سازی و فرآیند عملیاتی کردن
۱۳۶	ابزارهای گردآوری داده‌ها
۱۳۷	الف) مشاهده
۱۴۰	ب) مصاحبه
۱۴۶	ج) بررسی مدارک و اسناد
۱۴۷	د) پرسشنامه
۱۵۰	اجزاء پرسشنامه
۱۵۴	سؤال‌های باز، سؤال‌های بسته و سؤال‌های ترکیبی
۱۵۵	تقدم و تاخر پرسش‌ها
۱۵۶	انواع طیف‌های مورد استفاده در پرسشنامه
۱۶۱	روایی ابزار اندازه‌گیری
۱۶۲	الف) روایی محتوا

۱۶۳	(ب) روایی وابسته به معیار:
۱۶۵	روایی درونی و روایی بیرونی
۱۶۵	پایایی ابزار اندازه‌گیری
۱۶۶	الف) پایایی نمره‌های آزمون در طول زمان:
۱۶۷	(ب) سازگاری یا هماهنگی درونی آزمون:
۱۷۵	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۷۷	مقدمه
۱۷۸	آماده سازی داده‌ها برای تحلیل
۱۷۸	۱-تنظیم و مرتب کردن داده‌ها:
۱۷۹	۲-بررسی سؤال‌های بدون پاسخ:
۱۸۰	۳- کد گذاری پاسخ‌ها:
۱۸۲	۴- طبقه‌بندی:
۱۸۳	تحلیل داده‌ها
۱۸۳	الف) آمار توصیفی:
۱۸۴	۱- توزیع فراوانی:
۱۸۴	۲- شاخص‌های توصیف داده‌ها:
۱۸۷	۳- تحلیل‌های اکتشافی:
۱۸۷	(ب) آمار استنباطی
۱۸۷	۱- آزمون‌های پارامتریک
۱۸۸	تبدیل فرضیه پژوهشی به فرضیه آماری
۱۹۳	آزمون میانگین یک جامعه آماری:
۱۹۴	آزمون مقایسه میانگین دو جامعه آماری:
۱۹۴	آزمون مقایسه زوجی:
۱۹۴	آزمون مقایسه میانگین چند جامعه آماری (ANOVA):
۱۹۷	آزمون‌های ناپارامتریک
۲۰۱	فصل پنجم: نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات
۲۰۳	مقدمه

۲۰۲	الف) نتیجه گیری.....
۲۰۷	ب) پیشنهادات.....
۲۰۷	پیشنهادهای کاربردی تحقیق.....
۲۰۸	پیشنهادهای به پژوهشگران آینده.....
۲۱۰	ج) محدودیت های تحقیق و محقق.....
۲۱۰	محدودیت های در اختیار پژوهشگر.....
۲۱۰	محدودیت های خارج از کنترل پژوهشگر.....
۲۱۳	فهرست منابع و مآخذ فارسی.....
۲۱۵	فهرست منابع و مآخذ انگلیسی.....

پیشگفتار

پژوهش علمی شیوه‌ای دقیق، سازماندهی شده، منطقی و گام به گام برای تعیین مسائل، جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل آن‌ها و استخراج نتایج معتبر بر مبنای آن‌هاست. آزمون پذیری، تکرار پذیری، تعمیم پذیری و... از ویژگی‌هایی هستند که می‌توان بر مبنای آن‌ها پژوهش علمی را از پژوهش غیرعلمی متمایز ساخت.

یکی از معیارهای هر جامعه علمی و دانشگاهی کیفیت پایان‌نامه‌ها یا رساله‌های تحصیلی آن می‌باشد که در واقع نقش سند هویت و شناسنامه علمی یک محقق یا تیم تحقیقاتی اش را ایفا می‌نماید. هر اندازه پایان‌نامه یا رساله تحصیلی بر مبنای پژوهش علمی و روش‌شناسی علمی دقیق‌تری قرار گیرد نقش پررنگ‌تری در حل مشکلات جامعه و ارائه ابتکارات و خلاقیت‌های جدید علمی خواهد داشت. کتاب حاضر با الهام از این رویکرد به روش‌شناسی تحقیق با رویکردی به فرایند پایان‌نامه نویسی می‌پردازد که از پنج فصل تشکیل شده و هر فصل آن بر مبنای تناسب با فصول پایان‌نامه یا رساله تحصیلی به رشته تحریر درآمده است.

در فصل اول به بررسی کلیات تحقیق پرداخته می‌شود. این فصل که زیربنای تدوین یک پروپوزال مناسب تحقیق نیز می‌باشد نقش بسیار مهمی در پیکربندی یک تحقیق علمی دارد.

بخش اول فصل دوم به شیوه جمع‌آوری مبانی نظری و پیشینه کاوی تحقیق می‌پردازد. پژوهشگر باید پژوهش‌هایی که تاکنون راجع به موضوع پژوهش خود انجام گرفته است را مطالعه و آن را به عنوان مقدمه پژوهش خود قرار دهد. قسمت دوم فصل دوم به طور دقیق به شیوه استناد دهی به منابع و مآخذ استفاده شده در پایان‌نامه یا هر تحقیق علمی دیگر می‌پردازد.

دستیابی به اهداف پژوهش صورت نخواهد پذیرفت مگر این که با روش‌شناسی درست صورت پذیرد. بدین منظور فصل سوم این نوشتار بر مبنای تناسب آن با فصل سوم پایان‌نامه یا رساله تحصیلی به صورت دقیق روش‌شناسی تحقیق را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

فرایند تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت مبسوط در فصل چهارم تشریح می‌شود و بیان می‌شود که داده‌های جمع‌آوری شده چگونه ابتدا بایستی آماده تحلیل شوند و در ادامه انواع شیوه‌های تحلیل داده‌های پژوهش مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

فصل پنجم و پایانی کتاب که بر مبنای فصل پنجم یک پایان‌نامه یا رساله تحصیلی به نگارش درآمده است از سه بخش مهم نتیجه‌گیری، پیشنهادات و محدودیت‌های تحقیق و محقق تشکیل می‌شود. در این فصل پژوهشگر باید حاصل کار خود از فصل چهارم را با یافته‌های پژوهش‌های پیشین که در فصل دوم به آن اشاره شده ترکیب نموده و سپس بر این اساس نتیجه‌گیری نماید.

آن چه که در تمام فصول کتاب به وضوح دیده می‌شود ارائه مثال‌های بسیاری است که درک مفاهیم را برای خواننده تسهیل می‌کند. اما برای رعایت انسجام و یکپارچگی بیشتر مطالب علاوه بر ارائه مثال‌های متعدد، یک مثال نیز به طور مشخص در تمام فصول بسته به مفهوم مورد نظر تکرار می‌شود که جهت درک مطالب توسط پژوهشگران بسیار مفید خواهد بود.

این کتاب می‌تواند منبع جامع و مفیدی برای درس «روش تحقیق» دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته مدیریت و تمامی رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی باشد. همچنین این کتاب می‌تواند راهنمای جامعی برای محققان، دانشجویان، شاغلان بخش‌های مختلف سازمانی و تمامی کسانی که با امر تحقیق در علوم انسانی و اجتماعی سروکار دارند و یا نیازمند راهنمایی برای تدوین یا نگارش پروپوزال، پایان‌نامه و یا رساله تحصیلی هستند باشد.

در خاتمه وظیفه خود می‌دانیم از تمامی اساتید، محققان و صاحب‌نظرانی که به صورت کتبی و شفاهی و با ارائه نظرات عالمانه ما را در انجام این مهم یاری نمودند و همچنین دانشجویانی

که با طرح پرسش در کلاس‌های درس موجب بارورتر شدن آن شدند تقدیر و تشکر نمایم. امید است اساتید و صاحب‌نظران گرانقدر کاستی‌های این نوشتار را بزرگوارانه بر ما بخشیده و همانند گذشته با ارائه نظرات اصلاحی بر ما منت نهاده و ما را از راهنمایی‌های ارزنده خود محروم نسازند.

دکتر نورمحمد یعقوبی - دکتر عادل آذر - مهرداد همراهی

پاییز ۱۳۹۰

www.ketab.ir